

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Ontvangen: 26-9-2023

2023/067++vt

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool INHOLLAND
T.a.v. het College van Bestuur
Postbus 95597
2509 CN DEN HAAG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
41115094

Bijlagen
1

Datum 26 september 2023

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo associate degree-opleiding E-business

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 27 juni 2023, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 27 juni 2023, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo associate degree-opleiding E-business opleiding te verzorgen in Rotterdam.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 augustus 2023, kenmerk 2023/067, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo associate degree-opleiding E-business als bekostigde opleiding te verzorgen in Rotterdam. Met toepassing van artikel 6.2, derde lid, van de WHW, beperk ik mijn instemming tot de voltijdvariant.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag, voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het genoemde advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo

spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Onze referentie
41115094

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hogeschool INHOLLAND Voltijd hbo Associate degree E-business Rotterdam	2023/067	14/08/2023

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 27/06/2023 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Hogeschool INHOLLAND om de hbo Associate degree E-business als bekostigde opleiding te verzorgen te Rotterdam (brief van 27/06/2023 met kenmerk 230627-MD). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Hogeschool INHOLLAND om de hbo Associate degree E-business als bekostigde opleiding te Rotterdam te verzorgen. De commissie adviseert daarbij de toestemming te beperken tot de voltijdvariant op grond van art. 6.2 lid 3 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de WHW. Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding E-business in Rotterdam vestigen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree die de aanvrager in het Croho onderdeel Economie wil laten registreren. De voorgenomen opleiding omvat 120 studiepunten en de aanvrager wil deze in voltijdvorm aanbieden. De aanvraag is tegelijk ingediend met een aanvraag voor twee

nevenvestigingen van de voorgenomen opleiding in Dordrecht (2023/068) en Haarlem (2023/069) en met een aanvraag van de aanvrager voor een nevenvestiging van hbo Associate degree Finance & Control (2023/070) te Alkmaar. De aanvragen zijn op grond van art. 5 lid 5 van de Regeling in samenhang beoordeeld.

De opleiding leidt studenten op tot E-business consultants en -coördinatoren die bestaande (MK-) bedrijven kunnen helpen bij hun digitale transformatie. Afgestudeerden signaleren op basis van de bedrijfsstrategie en doelstellingen kansen om de bedrijfsvoering met behulp van technologie te verbeteren en werken dit uit tot concrete voorstellen. De opleiding werkt op basis van projecten, waarbij wordt gewerkt met vraagstukken uit echte bedrijven. Verder krijgen studenten de mogelijkheid om zich te specialiseren in één van de volgende specifieke richtingen: E-commerce, E-supply chain management, Business Model Innovation, Online Marketing en Customer Relationship Management.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4, havo- of vwo-diploma. De aanvrager noemt hierbij specifiek mbo-4 studenten van opleidingen zoals Economie & Administratie, Handel, Ondernemerschap en E-commerce die hun kansen op de arbeidsmarkt willen vergroten en/of hun kennis van het digitale vakgebied willen verbreden.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen functies zoals CRM-specialist, E-commerce specialist, online marketeer, E-business ondernemer, SEA/SEO specialist en E-supply chain specialist uitoefenen.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

De aanvrager stelt dat de hbo Associate degree E-business aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte beroept de aanvrager zich op de prognoses voor opleidingstypen, beroepsgroepen en opleidingssubsectoren zoals deze zijn opgenomen in ROA's Arbeidsmarktinformatiesysteem (AIS), de Spanningsindicator van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator), de website van de Nationale Beroepengids (www.nationaleberoepengids.nl), het artikel 'De meest kansrijke banen van 2022: regeerakkoord, energietransitie en schaarste drukken stempel op arbeidsmarkt' van Randstad (20 januari 2022), het artikel 'LinkedIn Banen in Opkomst 2023: de 20 snelstgroeiende beroepen in Nederland' van LinkedIn (18 januari 2023), het 'The Future of Jobs Report 2020' van het World Economic Forum (2020), het rapport 'Kansrijke Beroepen' van het UWV (2022), het artikel 'Ruim 140 structureel kansrijke beroepen' van het UWV (1 februari 2023), het rapport 'The Digital Dutch 2021: Monitor Digitale Transformatie' van KPN (2021), het rapport 'Functies en competenties in de e-commerce: Uitgebreid rapport' van Panteia (2017), een zoekopdracht naar E-business vacatures in de database van Jobfeed (27 maart 2023), de resultaten van een werkveldconsultatie, het rapport 'Regio in Beeld: Rijnmond' van het UWV (2022), het rapport 'Kansrijke Beroepen: Rijnmond' van het UWV (2022), het dashboard 'Online Nieuwe Vacatures, naar Beroepsgroep en Beroep' van RijnmondInZicht (rijnmondinzicht.nl/content/states/index/100801?region=8&profession) en het arbeidsmarktonderzoek 'Marktpotentieel Ad E-business: Hogeschool Inholland Rotterdam' dat door Lexnova is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2023).

De commissie laat het rapport 'Functies en competenties in de e-commerce: Uitgebreid rapport' van Panteia (2017) buiten beschouwing omdat deze bron gedateerd is.

De aanvrager beschouwt twee opleidingstypen die zijn opgenomen in ROA's AIS als relevant voor de voorgenomen opleiding E-business, zijnde de opleidingstypen bachelor management, bedrijfs- en personeelwetenschappen en bachelor marketing en public relations. De commissie neemt het opleidingstype bachelor management, bedrijfs- en personeelwetenschappen niet mee bij de

beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte omdat hier geen sterk verwante opleidingen in zijn opgenomen.

De commissie acht met de aanvrager het opleidingstype bachelor marketing en public relations het meest relevant omdat hierin de sterk verwante hbo Associate degree Commerciële Economie is opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als matig en verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor marketing en public relations

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Bachelor - marketing en public relations	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	4800	6	1	gemiddeld
>> Bachelor - marketing en public relations	verwachte vervangingsvraag tot 2026	5600	7	1.2	laag
>> Bachelor - marketing en public relations	verwachte baanopeningen tot 2026	10500	14	2.1	laag
>> Bachelor - marketing en public relations	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	16100	21	3.2	gemiddeld
>> Bachelor - marketing en public relations	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.09			vrijwel geen
>> Bachelor - marketing en public relations	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.09			matig

Bron: ROA, AIS

Daarnaast acht de commissie het opleidingstype bachelor financieel management en fiscaal recht ten dele relevant omdat de sterk verwante hbo Associate degree E-commerce hierin is opgenomen naast een groot aantal niet en nauwelijks verwante opleidingen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als redelijk en verwacht enige knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor financieel management en fiscaal recht

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	5800	6	0.9	gemiddeld
>> Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte vervangingsvraag tot 2026	13100	13	2	gemiddeld
>> Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte baanopeningen tot 2026	18800	18	2.9	gemiddeld
>> Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	21600	21	3.2	gemiddeld
>> Bachelor - financieel management en fiscaal recht	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.04			enige
>> Bachelor - financieel management en fiscaal recht	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.04			redelijk

Bron: ROA, AIS

De aanvrager beroept zich tevens op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroepen bedrijfskundigen en organisatieadviseurs en adviseurs marketing, public relations en sales. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden.

De commissie acht met de aanvrager de beroepsgroep adviseurs marketing, public relations en sales relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor een substantieel deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals specialisten reclame en marketing en specialisten public relations. Uit de prognose van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 3).

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep adviseurs marketing, public relations en sales

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Adviseurs marketing, public relations en sales	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	15200	9	1.4	hoog
Adviseurs marketing, public relations en sales	verwachte vervangingsvraag tot 2026	8200	5	0.8	erg laag
Adviseurs marketing, public relations en sales	verwachte baanopeningen tot 2026	23400	14	2.2	laag
Adviseurs marketing, public relations en sales	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.875			groot

Bron: ROA, AIS

De commissie acht met de aanvrager de beroepsgroep bedrijfskundigen en organisatieadviseurs ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding slechts in aanmerking komen voor een deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals functies als organisatieadviseur met specifieke kennis van digitale transformatie. Uit de prognose van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 4).

Tabel 4. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep bedrijfskundigen en organisatieadviseurs

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	14600	11	1.7	erg hoog
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte vervangingsvraag tot 2026	14100	10	1.7	laag
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte baanopeningen tot 2026	28700	21	3.3	gemiddeld
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.831			groot

Bron: ROA, AIS

De aanvrager doet verder een beroep op de prognoses voor de opleidingssubsector bachelor economie en recht in de arbeidsmarktregio's in de provincie Zuid-Holland (Rijnmond, Haaglanden,

Zuid-Holland Centraal, Drechtsteden, Gorinchem, Midden-Holland en Holland Rijnland). De commissie is van mening dat de opleidingssubsectoren zoals deze zijn opgenomen in het AIS te veel niet en nauwelijks relevante opleidingen bevatten en daardoor geen representatief beeld geven van de specifieke arbeidsmarkt waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding werkzaam zullen zijn. Om deze reden laat de commissie de prognoses voor opleidingssubsectoren buiten beschouwing.

De commissie constateert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA voor de opleidingstypen en beroepsgroepen die (ten dele) relevant zijn voor de voorgenomen opleiding geen eenduidig beeld opleveren van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding E-business.

De aanvrager verwijst vervolgens naar de gegevens afkomstig uit de Spanningsindicator van het UWV betreffende de voornoemde beroepsgroepen bedrijfskundigen en organisatieadviseurs en adviseurs marketing, public relations en sales op zowel een landelijke als regionale schaal (regio Rijnmond). De commissie merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 is gekrompen als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens is omgeslagen naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. Het feit dat de arbeidsmarktspanning bij de door de aanvrager relevant geachte beroepsgroepen als (zeer) krap wordt getypeerd is daarom niet onderscheidend. De commissie kent daarom minder gewicht toe aan deze bron en stelt vast dat zij een (zeer) kleine positieve indicatie geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst verder naar de 'Nationale Beroepengids' (www.nationaleberoepengids.nl). De aangehaalde gegevens zijn gebaseerd op de Spanningsindicator van het UWV. De commissie heeft deze bron hierboven reeds besproken en laat de aangehaalde gegevens daarom buiten beschouwing.

Vervolgens beargumenteert de aanvrager dat verschillende beroepen waar afgestudeerden voor in aanmerking komen in de afgelopen jaren kansrijk zijn geacht. Op grond van het artikel 'De meest kansrijke banen van 2022: regeerakkoord, energietransitie en schaarste drukken stempel op arbeidsmarkt' van Randstad (20 januari 2022) stelt de aanvrager dat de beroepen business analyst & consultant en online marketeer binnen onder andere de sector 'verkoop, marketing & communicatie' als kansrijk worden aangemerkt. Het artikel 'LinkedIn Banen in Opkomst 2023: de 20 snelstgroeiende beroepen in Nederland' van LinkedIn (18 januari 2023) meldt dat de voor de voorgenomen opleiding relevante beroepen growth manager, customer success manager en analist bedrijfsactiviteiten behoren tot de top 20 snelst gegroeide banen in de afgelopen vijf jaar. Ook het 'The Future of Jobs Report 2020' van het World Economic Forum (2020, p. 93) geeft aan dat er veel vraag is naar afgestudeerden en noemt onder andere de beroepen 'digital marketing and strategy specialists' en 'business development professionals' in de top 10 van 'high demand'-beroepen. In het rapport 'Kansrijke Beroepen' van het UWV (2022) staan onder andere de beroepen online marketeers en business consultants vermeld. Ook geeft het artikel 'Ruim 140 structureel kansrijke beroepen' van het UWV (1 februari 2023) aan dat het beroep business consultant als structureel kansrijk wordt beschouwd, wat betekent dat dit beroep al vier jaar kansen biedt voor werkzoekenden. De aanvrager verwijst ook naar het rapport 'Kansrijke Beroepen: Rijnmond' van het UWV (2022), waarin wordt aangegeven dat in de regio Rijnmond beroepen zoals business consultants en kwaliteitsmanagers, online marketeers en adviseurs/consultants ICT (m.n. ERP- en CRM-systemen) als kansrijk worden beschouwd. De commissie constateert dat deze bronnen laten zien dat beroepen waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voor in aanmerking komen in de afgelopen jaren als kansrijk zijn omschreven. De commissie stelt daarbij ook vast dat afgestudeerden enkel in aanmerking zullen komen voor deze beroepen op Associate degree-niveau. Ook acht de commissie sommige genoemde beroepen (zoals business consultant) dermate breed dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding enkel in aanmerking zullen komen voor vacatures die specifiek zien op de digitalisering van bedrijven en niet voor alle vacatures binnen deze beroepen. De commissie

constateert dat deze bronnen in samenhang bezien een positieve indicatie geven van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Onder verwijzing naar het rapport 'The Digital Dutch 2021: Monitor Digitale Transformatie' van KPN (2021, p. 4, 6) stelt de aanvrager dat digitalisering bij veel bedrijven een topprioriteit is. 60% van de respondenten geeft in het onderzoek dat ten grondslag ligt aan het rapport aan dat digitalisering een topprioriteit is voor hun bedrijf (t.o.v. 53% in 2020), waarbij de coronapandemie als belangrijke drijfveer werd genoemd. Het rapport vermeldt ook wat de respondenten de belangrijkste barrières voor het starten van de digitalisering achtten. 18% van de respondenten heeft hierbij aangegeven dat 'onvoldoende mensen met benodigde kennis' een barrière was (t.o.v. 20% in 2020).

De commissie constateert dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding een rol kunnen spelen bij het digitaliseren van bedrijven. De commissie stelt echter ook vast dat het rapport stamt uit de coronacrisis en dat 31% van de respondenten dit heeft aangegeven als reden dat zij moeten digitaliseren. Het is voor de commissie aan de hand van deze bron niet direct duidelijk in hoeverre de digitalisering tijdens de coronacrisis is doorgezet. Ook ziet de commissie dat het aantal respondenten dat aangaf onvoldoende personeel met benodigde kennis te kunnen vinden tussen 2020 en 2021 iets afnam. Dit inachtnemend is de commissie van mening dat de bron hooguit een positieve indicatie geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst verder naar de resultaten van een zoekopdracht naar E-business vacatures in de database van Jobfeed (27 maart 2023). Hierbij is gebruik gemaakt van de zoektermen e-business, digitale transformatie, digital transformation en digital business. De aanvrager stelt dat er in de afgelopen 12 maanden landelijk 15.254 vacatures zijn geplaatst op mbo/hbo- en hbo niveau, met een gemiddelde looptijd van 43 dagen. Van deze vacatures kwamen er 3.067 uit de regio Rotterdam (+30km). De aanvrager heeft de functietitels, de uitzettende organisatie en een korte beschrijving van 16 van de regionale vacatures opgenomen in een bijlage van het aanvraagdossier, maar heeft geen overzicht geleverd van de vacatures die uit de analyse naar voren zijn gekomen. De commissie kan ook de vacatureteksten niet inzien. De commissie acht het onderzoek daarmee niet navolgbaar en laat de resultaten buiten beschouwing.

Vervolgens verwijst de aanvrager naar de resultaten van een werkveldconsultatie die op 28 februari 2022 heeft plaatsgevonden en waar acht vertegenwoordigers van zeven verschillende werkveldpartijen, twee vertegenwoordigers van een regionaal opleidingscentrum (ROC) en twee vertegenwoordigers van de aanvrager bij aanwezig waren. De aanwezigen hebben aangegeven dat er een behoefte is aan werknemers die kunnen helpen bij de digitale transitie bij bedrijven. Daarbij stellen zij dat het belangrijk is dat afgestudeerden een brede basiskennis hebben van business, in staat zijn met verschillende afdelingen samen te werken, en kennis hebben van IT. Ook moeten zij verschillende soft skills beheersen, zoals presenteren en samenwerken. De inhoudelijke kennis van afgestudeerden moet onder andere gebieden zoals e-commerce, project- en procesmanagement, (bedrijfs)economie en marketing omvatten.

De commissie constateert dat de zeven betrokken werkveldorganisaties relevant zijn voor de voorgenomen opleiding en dat de respondenten in een positie zijn om relevante uitspraken te doen binnen de consultatie. Dit inachtnemend is de commissie van mening dat de werkveldconsultatie blijkt geeft van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De regionale arbeidsmarktbehoefte wordt door de aanvrager nader onderbouwd op basis van het rapport 'Regio in Beeld: Rijnmond' van het UWV (2022, p. 4), waarin wordt aangegeven dat de arbeidsmarkt voor de beroepsklassen economisch en administratief en commercieel in 2022 in de regio Rijnmond als zeer krap is getypeerd. De commissie constateert dat deze krapte voortkomt uit de ontwikkelingen die reeds bij de overweging van de Spanningsindicator van het UWV zijn beschreven, waarmee deze krapte niet onderscheidend kan worden geacht. Verder constateert de commissie dat de genoemde beroepsklassen zo breed zijn dat zij niet relevant kunnen worden

geacht bij het vaststellen van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De commissie kent als zodanig geen gewicht toe aan deze bron.

Verder verwijst de aanvrager naar het dashboard 'Online Nieuwe Vacatures, naar Beroepsgroep en Beroep' van RijnmondInZicht (rijnmondinzicht.nl), waar de top 10 aantal nieuwe vacatures voor de beroepsgroepen bedrijfskundigen en organisatieadviseurs en adviseurs marketing, public relations en sales staan vermeld. Hierbinnen zijn in de eerste beroepsgroep onder andere de beroepen consultant (overig), bedrijfsadviseur en business analist opgenomen en bij de tweede beroepsgroep de beroepen online marketeer, marketing medewerker en productmanager opgenomen. De commissie constateert dat dit een positieve indicatie geeft van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Tot slot refereert de aanvrager aan het arbeidsmarktonderzoek 'Marktpotentieel Ad E-business: Hogeschool Inholland Rotterdam' dat door Lexnova is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2023). Hierin staan de resultaten beschreven van een online enquête die onder 81 regionale werkgevers is afgenomen tussen december 2022 en januari 2023. De meeste organisaties zijn gevestigd in de regio's Rijnmond (38%), Midden Utrecht (17%), Drechtsteden (9%) en Haaglanden (8%). De respondenten zijn overwegend werkzaam in de (specialistische) zakelijke dienstverlening (inclusief onderzoek) (17%) de industrie (17%), de groot- en detailhandel (16%) en de informatie en communicatie (12%). De organisaties verschillen sterk in grootte, maar de meeste respondenten werken voor bedrijven van 20 tot 49 medewerkers (30%), 100 tot 199 medewerkers (15%), 200 tot 499 medewerkers (15%) of meer dan 500 medewerkers (15%). De respondenten zijn overwegend directeuren of eigenaren (43%) en werkzaam als HR-manager of -medewerker of personeelsfunctionaris (27%) of in senior management (16%). 1 respondent geeft aan een ander type functie te hebben. Deze is vermeld in de bijlage van het onderzoek. Van de respondenten geeft 86% aan de voorgenomen opleiding (zeer) aansprekend te vinden en 76% is het (geheel) eens met de stelling dat er in hun werkveld een behoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De respondenten is gevraagd of zij denken in de komende drie jaar een behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers binnen de eigen organisatie die de voorgenomen opleiding hebben gevolgd. 57% van de respondenten verwacht een dergelijke behoefte, 9% van de respondenten verwacht deze niet en 35% weet niet of deze wordt verwacht. Deze respondenten zien een behoefte van minimaal 138 en maximaal 303 nieuwe medewerkers in de komende drie jaar. De commissie constateert dat bij de minimale behoefte één respondent aangeeft minimaal 50 medewerkers aan te willen nemen. Ook heeft één (mogelijk dezelfde) respondent aangegeven maximaal 60 medewerkers aan te willen nemen in de komende drie jaar.

De respondenten is tevens gevraagd of zij denken in de komende drie jaar een behoefte te hebben aan de op- of bijscholing van huidige medewerkers. 27% van de respondenten geeft aan een dergelijke behoefte te hebben, 28% van de respondenten verwacht deze niet en 44% weet niet of deze wordt verwacht. Deze respondenten zien een behoefte van minimaal 36 en maximaal 93 medewerkers die zij in de komende drie jaar zouden willen opscholen.

De commissie acht het arbeidsmarktonderzoek valide en overwegend navolgbaar. De navolgbaarheid wordt in de ogen van de commissie beperkt omdat de aanvrager een lijst van bedrijven heeft meegeleverd waarbij sommige ingevulde antwoorden niet duidelijk maken om welk bedrijf het gaat. Van zeven respondenten is geen bedrijfsnaam vermeld, maar is wel een omschrijving gegeven. Van één respondent ontbreekt zowel de bedrijfsnaam als een omschrijving. De commissie acht het echter redelijk dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in diverse sectoren werkzaam kunnen zijn om de digitalisering van een organisatie te bevorderen. Verder merkt de commissie op dat de bovengenoemde inschattingen van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte (mogelijk van 1 respondent) significant afwijken van de overige inschattingen. De commissie ziet dat er verschillende respondenten zijn die werkzaam zijn binnen bedrijven met meer dan 500 medewerkers, maar kan niet verifiëren of deze afwijkende inschattingen reëel zijn omdat er niet is aangegeven welke respondent welke antwoorden heeft gegeven. Dit inachtnemend constateert de commissie dat het onderzoek een

arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding aannemelijk maakt.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding E-business.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

De aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan de hand van een groot aantal bronnen. De commissie neemt de volgende bronnen mee in de onderstaande overweging: de website van de Rijksuniversiteit Groningen (www.rug.nl/business-school/executive-programmas/digitale-transformatie/blogs-nicolai/wat-is-digitale-transformatie-en-waarom-moeten-we-ermee-aan-de-slag_), het 'MKB-actieplan' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2018), de website van Mijn Zakengids (www.mijnzakengids.nl/digitalisering-nu-en-in-de-toekomst), het artikel 'Digitale transformatie moet, maar kennis ontbreekt' in *Computable* (14 augustus 2020), het artikel 'Kleinere bedrijven minder gedigitaliseerd' van het CBS (17 februari 2020), de website van AG Connect (www.agconnect.nl/artikel/nederlandse-bedrijven-nog-digitale-beginners), de blog 'Ondernemers en digitalisering' van *October* (14 januari 2020), het e-book 'De Toekomst Begint Vandaag: KVK digitaal ondernemen e-book' van de Kamer van Koophandel (2019), de 'Nederlandse Digitaliseringsstrategie 2021' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2021) en de website van de Provincie Zuid-Holland (www.zuid-holland.nl/onderwerpen/economie/mkb-deals).

De aanvrager stelt dat de digitale revolutie grote kansen biedt voor nieuw ondernemerschap en tegelijkertijd een bedreiging vormt voor traditioneel ondernemerschap. Op basis van onder andere de website van de Rijksuniversiteit Groningen (www.rug.nl) en het 'MKB-actieplan' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2018, e.g. p. 11-13) stelt de aanvrager dat het bedrijfsleven niet meer om de digitale transformatie heen kan en dat deelname aan de digitalisering inmiddels een noodzakelijkheid is. Verder geven onder andere de website van Mijn Zakengids (www.mijnzakengids.nl) en het artikel 'Digitale transformatie moet, maar kennis ontbreekt' in *Computable* (14 augustus 2020) dat de digitale transformatie niet meer exclusief het terrein is van ICT'ers, maar ook van specialisten in bedrijfsprocessen. De aanvrager beargumenteert dat een succesvolle digitale transformatie om een integrale aanpak vraagt, maar dat veel Nederlandse bedrijven (voornamelijk in het MKB) te weinig kennis en expertise hebben om digitaal te transformeren.

Het artikel 'Kleinere bedrijven minder gedigitaliseerd' van het CBS (17 februari 2020) wordt door de aanvrager aangehaald om te stellen dat in 2019 slechts 32% van de Nederlandse bedrijven de bedrijfsvoering in hoge mate of bijna volledig gedigitaliseerd heeft. 36% zegt niet of nauwelijks gedigitaliseerd te zijn; onder bedrijven met slechts twee medewerkers is dit zelfs 48%. Verder blijkt op grond van de website van AG Connect (www.agconnect.nl) dat in 2018 driekwart van het Nederlandse bedrijfsleven zichzelf ziet als beginner op het gebied van digitalisering. Uit de blog 'Ondernemers en digitalisering' van *October* (14 januari 2020) en het e-book 'De Toekomst Begint Vandaag: KVK digitaal ondernemen e-book' van de Kamer van Koophandel (2019, p. 8-10) blijkt volgens de aanvrager dat 62% van de ondernemers in het MKB digitalisering als een belangrijke voorwaarde voor toekomstige groei ziet, maar niet weten hoe en wanneer zij digitalisering moeten doorvoeren. Verder geven zij aan de mensen er niet voor te hebben.

Ten slotte wordt de 'Nederlandse Digitaliseringsstrategie 2021' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2021, p. 11, 16) aangehaald om te laten zien hoe ook de overheid het belang van de digitalisering voor het Nederlandse bedrijfsleven erkent. De overheid ziet dat markten en partijen die vasthouden aan oude bedrijfs- en verdienmodellen en geen gebruik maken van de mogelijkheden van digitalisering vaak hard geraakt worden.

De aanvrager concludeert op basis van het toenemende belang van de digitale transformatie voor het bedrijfsleven dat er een maatschappelijke behoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De commissie is van mening dat uit de bronnen volgt dat de digitale transformatie voor het bedrijfsleven van groot maatschappelijk belang is en dat de voorgenomen opleiding op deze ontwikkeling aansluit.

Ten slotte refereert de aanvrager aan de MKB-deals 'Digitalisering Zuid-Hollandse Delta' en 'Economie 071 - Laat digitalisering voor je werken!' zoals die worden besproken op de website van de Provincie Zuid-Holland (www.zuid-holland.nl), waaruit blijkt dat er ook op regionale schaal afspraken zijn gemaakt over manieren waarop MKB'ers concrete hulp kan worden geboden richting digitalisering in zowel de regio Rotterdam als de regio Leiden. De commissie constateert dat deze bronnen laten zien dat er ook op regionale schaal vanuit de overheid wordt gestimuleerd dat MK-bedrijven digitaliseren. Afgestudeerden van de voorgenomen opleiding kunnen hier bij helpen.

De commissie concludeert dat de aanvrager reeds op grond van het bovenstaande heeft aangetoond dat er een maatschappelijke behoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding E-business.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 28/06/2023 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van Hogeschool INHOLLAND om de hbo Associate degree E-business in Rotterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De commissie stelt op basis van de afbakening die de aanvrager heeft aangeleverd vast wat het verwante aanbod van de aangevraagde opleiding is. Verwante opleidingen komen inhoudelijk sterk overeen en leiden op tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Verder worden de instroomdoelgroep en de onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) meegewogen bij de afbakening.

De aanvrager acht de volgende hbo Associate degrees "verwant" aan de voorgenomen opleiding: E-Commerce (Christelijke Hogeschool Windesheim, Hogeschool Utrecht, per 01/09/2023 De Haagse Hogeschool) en Online Marketing en Sales (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, inmiddels hernoemd tot Commerciële Economie).

Daarnaast acht de aanvrager de volgende hbo Associate degrees aanverwant aan de voorgenomen opleiding: Commerciële Economie (Christelijke Hogeschool Windesheim, Fontys Hogeschool, NHL Stenden Hogeschool), Bedrijfskunde (Avans Hogeschool, HZ University of Applied Sciences, Hanzehogeschool Groningen, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, NHL Stenden Hogeschool), Commercieel Management (Zuyd Hogeschool), Marketing Management (Avans Hogeschool), Ondernemen (Christelijke Hogeschool Windesheim, Hogeschool Rotterdam, Christelijk Hogeschool Ede, Hanzehogeschool Groningen), Ondernemerschap & Retail Management (Avans Hogeschool, Saxion Hogeschool, Fontys Hogeschool, NHL Stenden Hogeschool) en Technische Bedrijfskunde (Christelijke Hogeschool Windesheim, HZ University of Applied Sciences, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Fontys Hogeschool).

De aanvrager gebruikt in het dossier de term "verwant". Deze wordt door de commissie begrepen als vergelijkbaar met de door de commissie gebruikte term "sterk verwant".

Verder stelt de aanvrager dat de volgende onbekostigde hbo Associate degrees "verwantschap" vertonen met de voorgenomen opleiding: Commerciële Economie (Hogeschool NCOI), Bedrijfskunde (Hogeschool NCOI, Stichting Deeltijd Opleidingen, Scheidegger) en Commercieel Management (Business School Noteboom).

De commissie is van mening dat de door de aanvrager genoemde hbo Associate degree E-Commerce sterk verwant is aan de voorgenomen opleiding. Verder acht de commissie de hbo Associate degree Commerciële Economie sterk verwant omdat de door de aanvrager sterk verwant geachte opleiding Online Marketing and Sales hierin is opgegaan. Ook is de commissie

van mening dat de nog niet gestarte hbo Associate degree Online Marketing van De Haagse Hogeschool sterk verwant is aan de voorgenomen opleiding. De commissie acht deze opleiding sterk verwant omdat er een sterke inhoudelijke overlap bestaat met de voorgenomen opleiding, de opleiding een vergelijkbare instroomdoelgroep bedient en studenten ten dele voor dezelfde functies in aanmerking komen. De instroom van de sterk verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen (zie Tabel 5).

De commissie is van mening dat de volgende door de aanvrager genoemde hbo Associate degrees aanverwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Bedrijfskunde, Commercieel Management, Marketing Management, Ondernemen en Ondernemerschap & Retail Management. De instroom van de aanverwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen (zie Tabel 5).

De commissie is van mening dat de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde die door de aanvrager is aangedragen nauwelijks verwantschap toont met de voorgenomen opleiding. De commissie acht deze opleiding nauwelijks verwant omdat zij een substantieel ander programma aanbiedt dan de voorgenomen opleiding, haar studenten voor andere beroepen opleidt, en een andere instroomgroep bedient.

De commissie neemt de instroom in het onbekostigde onderwijsaanbod (zoals de door de aanvrager genoemde onbekostigde opleidingen Commerciële Economie en Commercieel Management) niet mee in de onderstaande overweging omdat deze bij de commissie niet bekend is.

Tabel 5. Instroom eerstejaarsstudenten in verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'18-'19			'19-'20			'20-'21			'21-'22			'22-'23		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
Ad Commerciële Economie (80103)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere	60			63			53			52			53		
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	22	21		43	24		42	22		46	24		45	22	
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem	17	46		13	32		19	35		14	38		21	34	
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Emmen	28			34			32			33			27	4	6
Ad E-commerce (80162)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle							168	12		118	17		110	20	
	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort													53		
Ad Bedrijfskunde (80074)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	46	126		71	87		89	75		60	65		91	61	
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	68			63			51			39			37		
	Avans Hogeschool (07GR), Roosendaal	30			29			61			73			92		
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen											20			27	
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem	55	24		63	30		55	40		52	33		53	29	
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Vlissingen	15			21			16			20			16		
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden														13	

Ad Commercieel Management (80096)	Zuyd Hogeschool (25JX), Sittard-Geleen	48	70	65	57	63										
Ad Marketing Management (80036)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	106	32	123	24	120	25	96	25	81	19					
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	49		38		32		29		31						
Ad Ondernemen (80080)	Christelijke Hogeschool Ede (25BA), Ede	8		16		22		28		24						
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere	67		77		70		80		74						
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen	38		55		63		58		53						
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	182	12	199		205		158		123						
Ad Ondernemerschap & Retail Management (80010)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	72	27	37	91	19	97	82	20	144	54	28	134	66	24	139
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	41		34		33		36		32						
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	36	23	39		19	46	17	36	13	38	12				
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Amsterdam	43		39		79		37		61						
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden	36	71	30		64	46	84	35	85	34	1	48			
	Saxion Hogeschool (23AH), Deventer	10		10		13		15	16	14	14					
	Saxion Hogeschool (23AH), Enschede	10		11		3		17		32						
Totaal Instroom		771	479	256	924	423	281	1142	398	399	988	413	340	1049	419	329

Bron: DUO

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een analyse van het aantal mbo 4-studenten in economische opleidingen in Rotterdam. De aanvrager verwacht dat er 56 studenten per jaar zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo Associate degree E-business wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Rotterdam heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo Associate degree E-business te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek. De commissie adviseert daarbij de toestemming te beperken tot de voltijdvariant op grond van art. 6.2 lid 3 van de WHW.

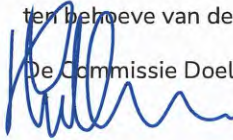
Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie merkt op dat hierboven is geconstateerd dat de voorgenomen hbo Associate degree E-business sterke verwantschap vertoont met een aantal bestaande opleidingen. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de naam van de voorgenomen opleiding aan te laten sluiten bij de reeds geregistreerde opleidingsnaam E-commerce.

Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat de aanvrager de hbo Associate degree E-business in het Croho onderdeel Economie wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho indeling

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.